

Küresel risk iştahı karışık bir seyir izliyor

Küresel riskli varlıklara olan talep dün ayrışan performanslar sergiledi. ABD'de Eylül ayı enflasyon verileri açıklanırken, rakamlar beklentileri aştı. Ülkede haftalık işsizlik maaşı başvuruları da tahminlerin üzerinde gerçekleşti. ABD Merkez Bankası (Fed) üyeleri John Williams, Austan Goolsbee ve Thomas Barkin tahminlerin üzerinde gelen ABD Eylül ayı enflasyon verisine rağmen önümüzdeki dönemde enflasyondaki düşüşün istikrarlı bir şekilde süreceğine inandıklarını ve faiz indirimlerine yönelik beklentilerini koruduklarını ifade ettiler. Öte yandan, bir diğer Fed üyesi Raphael Bostic Eylül ayı projeksiyonlarında bu yıl sadece bir çeyrek puanlık ek indirim çağrısında bulunduğunu hatırlattı. Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) Eylül ayı para politikası toplantı tutanaklarında, üyelerin dezenflasyon sürecinin yolunda gitmesinden memnun olmalarına rağmen kademeli bir politika gevşemesini savundukları görüldü. Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) yayımladığı Küresel Ticaret Görünümü ve İstatistikler raporu güncellemesinde, küresel mal ticaretinin bu yıl %2,7 büyüyerek kademeli toparlanma göstermesi beklenirken, Orta Doğu başta olmak üzere artan jeopolitik gerilimler ve ekonomi politikalarındaki belirsizliklerin ticaretteki büyüme için aşağı yönlü risk oluşturduğu belirtildi. ABD 10 yıllık tahvil faizi 3 baz puan artarak %4,09'a yükselirken, Almanya 10 yıllık tahvil faizi %2,25 seviyesinde yataya yakın seyretti. Dolar endeksi ve gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,1 yükseldi. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksi %0,8 yükselse de, MSCI dünya geneli hisse senedi endeksinde %0,1 düşüş

Günlük Değişimler

Dolar/TL	34,15 ▼ -0,2%	BİST 100	8.964 ▼ -1,8%
TR 2Y	41,92 0 bp	TR 10Y	29,12 0 bp
DXY	103,0 ▲ 0,1%	MSCI Dünya	3.711 ▼ -0,1%
Altın (ons, \$)	2.629 ▲ 0,8%	ABD 10Y	4,09 ▲ 3 bp
Brent (varil, \$)	79,4 ▲ 3,7%	TTF (MWh, €)	39,9 ▲ 4,1%
Bitcoin (\$)	59.720 ▼ -1,1%	Karbon (ton, €)	65,0 ▲ 4,8%

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	-0,2%
JP Morgan GOÜ Endeksi	0,1%
Dolar Endeksi	0,1%
Euro/Dolar	0,0%
İngiliz Sterlini/Dolar	-0,1%
Dolar/Meksika Pesosu	-0,2%
Dolar/Brezilya Reali	-0,2%
Dolar/Japon Yeni	-0,5%
Dolar/Güney Afrika Randı	-0,8%

MSCI Endeksleri (Dolar bazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	-2,0%
MSCI Asya Pasifik	0,8%
MSCI GOÜ	0,8%
MSCI Latin Amerika	0,6%
MSCI GOÜ Avrupa	0,2%
MSCI Dünya	-0,1%
MSCI Kuzey Amerika	-0,2%
MSCI Avrupa	-0,4%

Günün Önemli Veri ve Gelişmeleri

Ülke	Veri / Gelişme	Dönem	Piy. Beklentisi	Önceki
Türkiye	Ödemeler Dengesi (milyar dolar)	Ağustos		0,6
Türkiye	Perakende Satışlar (aylık değişim)	Ağustos		%0,8
Türkiye	TCMB Piyasa Katılımcıları Anket	Ekim		
ABD	ÜFE (aylık değişim)	Eylül	%0,1	%0,2
ABD	Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi	Ekim	70,0	70,1

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

görüldü. Brent tipi ham petrolün varil fiyatında %3,7, Avrupa için referans doğal gaz fiyatında da %4,1 artış kaydedildi. Altının ons fiyatı %0,8 yükseldi ve Bitcoin %1,1 düşüşle 59 bin 720 dolardan kapandı.

Yurtiçinde finansal varlıklara yönelik risk iştahı karışık bir seyir izledi. TÜİK Ağustos ayı sanayi üretimi ve iş gücü istatistikleri ile 2023 yılı düzeltilmiş gelir dağılımı istatistiklerini yayımladı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, iş gücü piyasasında olumlu görünümün sürdüğünü belirtirken, sanayi üretimindeki daralma ile ilgili olarak ise dezenflasyon sürecinin ekonomik aktivite üzerindeki kısa vadeli etkileri devam ettiği yorumunu yaptı. Borsa İstanbul gösterege 100 ve 30 endeksleri dün günü sırasıyla %1,8 ve %2,1 düşüşle tamamladı. Ülke risk primi ve TL cinsi tahvil faizlerinde yataya yakın seyir izlendi. TL, dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,1 değer kazandı.

Yeni günde küresel risk iştahı dünden kalan eğilimlerle karışık bir seyir izliyor. Güney Kore Merkez Bankası politika faizini 25 baz puan indirerek %3,25 seviyesine getirdi. Bugün küresel tarafta ABD Eylül ayı üretici enflasyon rakamları ve Ekim ayı öncü tüketici güven endeksi verileri açıklanacak. Yurtiçinde ise Ağustos ayı ödemeler dengesi ile perakende satış ve ciro endeksi rakamları yayımlanacak. Ayrıca, TCMB Ekim ayı piyasa katılımcıları anketi sonuçlarını duyuracak.

ABD'de Eylül ayı enflasyonu beklentilerin üzerinde geldi. Aylık bazda tüketici fiyat endeksi (TÜFE) %0,1 olan beklentilerin hafif üzerinde %0,2 artarken, yıllık enflasyon Ağustos ayındaki %2,5'ten %2,4'e indi. Söz konusu dönemde gıda ve enerji hariç çekirdek TÜFE aylık enflasyonu %0,3 ile beklentilerin bir miktar üzerinde gelirken, çekirdek TÜFE yıllık enflasyonu %3,2'den %3,3'e çıktı.

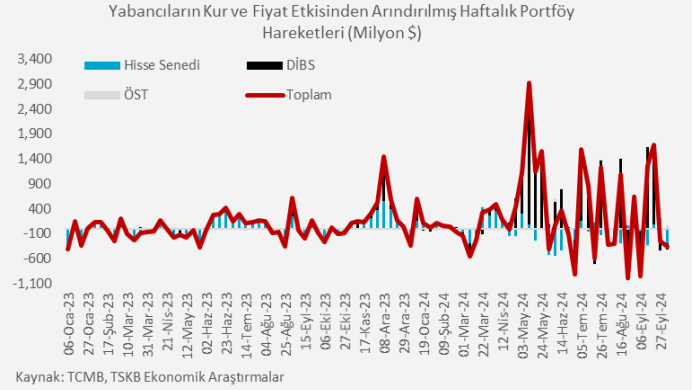
Ağustos ayında sanayi üretimi yeniden zayıfladı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre toplam sanayi üretimi aylık bazda %1,6 geriledi. Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre yıllık bazda daralma Temmuz'daki %4,0'dan %5,3'e derinleşti. Arındırılmamış verilere göre ise yıllık bazda sanayi üretimi Ağustos'ta %5,9 küçüldü. Önceki ay bir miktar toparlanma gösteren sanayi üretimi Ağustos'ta yeniden gerilerken, momentum ve yayılım göstergelerindeki zayıflık sürdü. Köprü günü etkisine bağlı aylık bazda yaşanan dalgalanmalara karşın üç aylık ortalamalar sanayideki kırılgan görünümün devam ettiğini gösteriyor. Ağustos'ta ana faaliyet kollarında zayıflık genele yaygınken, alt faaliyet kollarının büyük çoğunluğunda üretim geriledi.

Ağustos ayında istihdamda artış yavaşlarsa da işsizlik oranı geriledi. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre Temmuz'da %8,8 olan işsizlik oranı Ağustos'ta %8,5'e indi. İstihdam aylık bazda 78 bin kişi artışla 32 milyon 776 bine yükselirken, iş gücüne katılım 10 bin gerileyerek 35 milyon 831 bin kişiye indi. Böylece işsiz sayısı aylık bazda 89 bin kişi azalışla 3 milyon 55 bin kişi oldu. Arındırılmamış verilere göre işsizlik oranı yıllık bazda 0,7 yüzde puan gerileyerek %8,5 seviyesinde gerçekleşti. Geniş tanımlı işsizlik göstergelerinde ise, manşet rakamların aksine, genele yayılan zayıf bir tablo ortaya çıktı. Detaylar istihdamdaki artışın kadınlar tarafında gerçekleştiğine işaret etti. Gençlerde iş gücüne katılım ve istihdamda artış gerçekleşirken, genç kadın ve erkeklerin işsizlik oranlarında ayrışma görüldü.

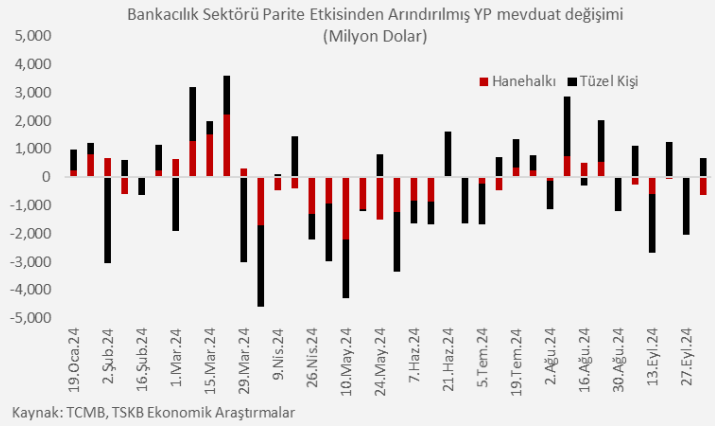
Ekim'in ilk haftasında TCMB brüt ve net rezervlerinde ayrışma görüldü. 4 Ekim haftasında TCMB döviz rezervleri haftalık bazda yaklaşık 1,1 milyar dolar, altın rezervleri de 13 milyon dolar düşüş gösterdi. Böylece brüt rezervler 156,3 milyar dolara indi. Öte yandan, net rezervler 4 Ekim haftasında 54,1 milyar dolardan 56,1 milyar dolara yükseldi.

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

Yabancıların Türk finansal varlıklarına ilgisi 4 Ekim haftasında düşüş gösterdi. TCMB'nin fiyat ve kur etkilerinden arındırılmış verilerine göre, yurtdışı yerleşikler 4 Ekim'de biten haftada 291,1 milyon dolar karşılığı Türk hisse senedi satışı yaparken, devlet iç borçlanma senetlerinde (DİBS) portföylerini 124,4 milyon dolar azalttılar. Hafta genelinde özel sektör tahvillerindeki yabancı alımlarına rağmen toplamda 352,9 milyon dolarlık Türk finansal varlık satışı yapılmış oldu. Bu sonuçlarla yıl başından bu yana yabancıların Türk finansal varlıklardaki toplam net pozisyonu 11 milyar 875,4 milyon dolar artmış oldu.

4 Ekim'de biten haftada yurtiçi yerleşiklerin yabancı para (YP) mevduatları 50 milyon dolar artış gösterdi. TCMB'nin verilerine göre, haftalık bazda hanehalkı YP mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 634 milyon dolar gerilese de, tüzel kişiler YP mevduat parite etkisinden arındırılmış olarak 684 milyon dolar yükseliş kaydetti. 4 Ekim 2024 itibarıyla bankalardaki toplam YP mevduat miktarı, geçen yılın aynı dönemine göre %1,5 azalarak 201,3 milyar dolar oldu.

TÜİK bir önceki yılı referans alan 2023 Gelir Dağılımı

istatistiklerinde düzeltmelere gitti. Metodolojik iyileştirme yapılarak açıklanan yeni veriye göre en yüksek eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine sahip %20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre 0,7 puan artarak % 48,7'ye çıkarken, en düşük gelire sahip %20'lik grubun aldığı pay ise 0,1 puan artarak %6,1 oldu. Gini katsayısı bir önceki yıla göre 0,005 puan artış ile 0,420 olarak tahmin edildi. Toplumun en yüksek gelir elde eden %20'sinin elde ettiği payın en düşük gelir elde eden %20'sinin elde ettiği paya oranı şeklinde hesaplanan P80/P20 oranı 7,9 ile aynı düzeyde kaldı, gelirden en fazla pay alan %10'unun elde ettiği gelirin en az pay alan %10'unun elde ettiği gelire oranı şeklinde hesaplanan P90/P10 oranı ise 14,2'den 13,8'e düştü.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, teşviklerde ciddi bir sadeleşmeye gidileceğini belirterek yeni modelin detaylarını açıkladı. Basına konuşan Bakan Kacır, yeni teşvik sisteminde illerde öne çıkan alanlara ileri düzeyde teşvik verileceğini, şehir-ürün, şehir-sektör, bölge-sektör eşleşmesi getirileceğini ve kırsal ekonominin endüstriyel üretime güçlendirileceğini söyledi. Bu kapsamda kalkınma ajanslarının yatırım süreçlerinde lokomotif rol üstleneceğini belirtti.

Şirket ve Sektör Haberleri

TÜİK, düzeltilmiş Dezavantajların Kuşaklararası Aktarımı 2023 araştırmasını yayımladı. Buna göre, kendisi 14 yaş civarında iken annesi yükseköğretim mezunu olan 25-29 yaş grubundaki fertlerin %83,5'i, babası yükseköğretim mezunu olan fertlerin %79,5'i yükseköğretim mezunu. Kendisi 14 yaş civarında iken ailesinin maddi durumunu "çok kötü" olarak belirtenlerin %14,9'u şu an en yüksek %20'lik gelir grubunda yer alırken, %24,4'ü ise en düşük grupta yer aldı. Kendisi 14

Şirket ve Sektör Haberleri

yaş civarında iken ailesinin maddi durumunu "çok iyi" olarak belirtenlerin %40,8'i şu an en yüksek gelir grubunda iken %8,4'ü ise en düşük grupta oldu.

TÜİK'in yayımladığı düzeltilmiş Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistiklerine göre 2023'te göreceli yoksulluk oranı %13,5 olarak gerçekleşti. Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %50'si dikkate alınarak hesaplanan yoksulluk oranı bir önceki yıl %14,4 seviyesinde kaydedilmişti. Göreceli yoksulluk bölgesel kırılımında incelendiğinde yoksulluğun en yüksek olduğu bölgenin %14,6 ile TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan), en düşük olduğu bölgenin ise %3,1 ile TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) olduğu görülüyor.

Demir-çelik ithalatında vergi düzenlemesi getirildi. Resmi Gazete'de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğe göre Çin, Hindistan, Japonya ve Rusya'dan ithal edilen demir-çelik ürünlerinde damping olduğuna ve bu nedenle uygulanan dampinge karşı vergi uygulanmasına karar verildi. Vergi oranları bu ülkelerde üretici firmalar bazında CIF bedelinin %6,10'u ile %43,31'i arasında değişen oranlarda uygulanan dampinge göre değişiyor.

Doğal gazdan enerji üretmek Türkiye'ye esneklik, rekabetçilik ve uygulanabilirlik gibi avantajlar sağlıyor. Uluslararası Gaz Forumu'nda açıklamalarda bulunan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, küresel ısınmayı azaltmak için kömürden doğal gaza geçmek gerektiğine işaret ederek doğal gazdan enerji üretmenin Türkiye'ye esneklik, rekabetçilik ve uygulanabilirlik gibi avantajlar sağladığını söyledi. Türkiye'nin 80-85 milyar metreküp giriş kapasitesine sahip olduğunu belirten Bakan Bayraktar, boru hatlarıyla yaklaşık 63 milyar metreküp doğal gazı sisteme alabildiklerini ifade etti.

Birleşmiş Milletler uzman grubu karbon ticareti sisteminin temel unsurları konusunda anlaşmaya vardı. Financial Times'ın haberine göre aralarında AB ve Suudi Arabistan'dan temsilcilerin bulunduğu 12 kişilik uzman grubu farklı bölgelere ilişkin karbon "gideriminin" nasıl takip edileceği ve tanımlanacağı gibi anlaşmazlıkları çözümlendi. Karbon ticaretinin önümüzdeki ay gerçekleşecek COP29 müzakerelerinde önemli bir rol oynaması bekleniyor.

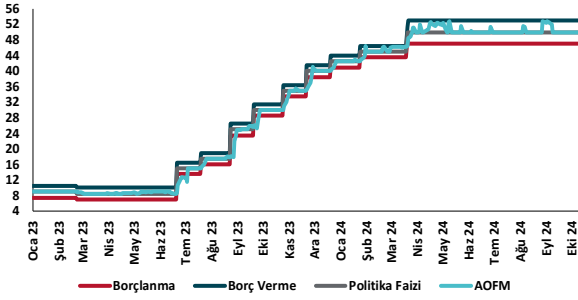
Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) Yaşayan Gezegen 2024 raporunu yayımladı. Rapora göre 1970-2020 yılları arasında takip edilen yaban hayatı popülasyonlarının ortalama büyüklüğünde %73'lük bir düşüş yaşandı. Rapor dünyanın Amazon ormanlarının kuruması ve mercan resiflerinin kitlesel yok oluşu gibi doğa kaybı ve iklim değişikliği kaynaklı geri döndürülemez devrilme noktalarına (tipping point) giderek yaklaştığına dikkat çekiyor. WWF bunu önleyebilmek için önümüzdeki 5 yılın kritik önem taşıdığını, doğanın korunabilmesi için büyük çapta kolektif bir çabanın gerektiğinin de altını çiziyor. Çözümün önemli bir parçası olarak da finansmana işaret ediyor.

İklim Kanunu TBMM'den bu yıl içerisinde çıkarılacak. COP29 öncesi Bakü'de yapılan Pre-COP29 Bakanlar Oturumu'nda konuşan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum İklim Kanunu'nun TBMM'den çıkarılmasının planlandığını açıkladı. Bununla birlikte Bakan Kurum 2030 yılına yönelik Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nın uygulamaya alındığını, 2053 net sıfır emisyon hedefi için Uzun Dönemli Strateji'nin ve Birinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu'nun COP29 öncesi sunulacağını belirtti.

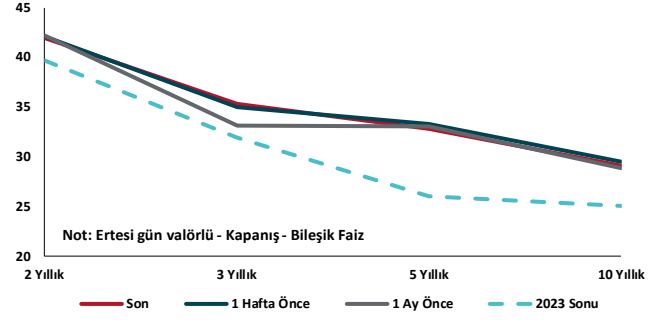
Kalkınma Gündemi

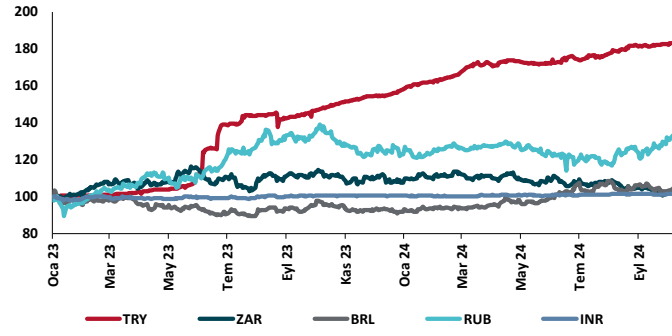
TCMB Faiz Koridoru

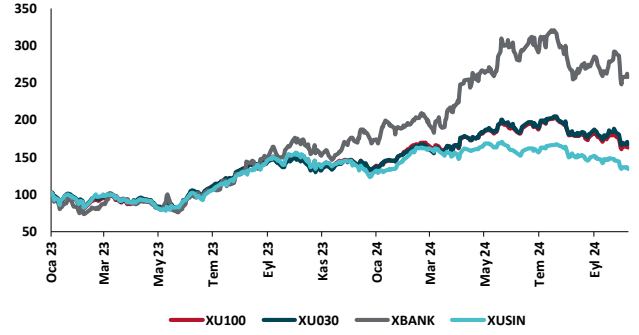
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

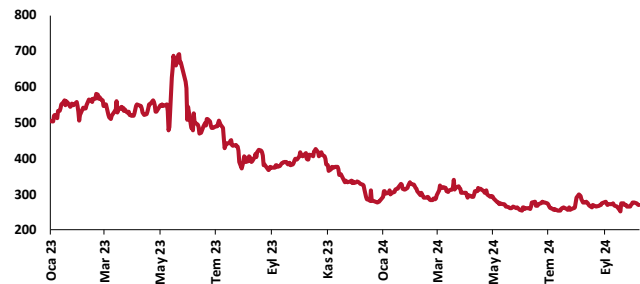
USD/GOÜ Para Birimleri (30/12/2022=100)

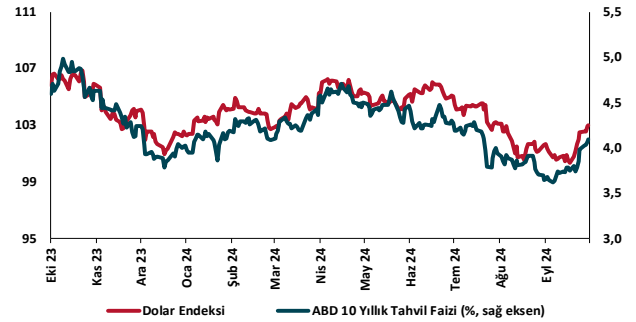
Ulusal Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

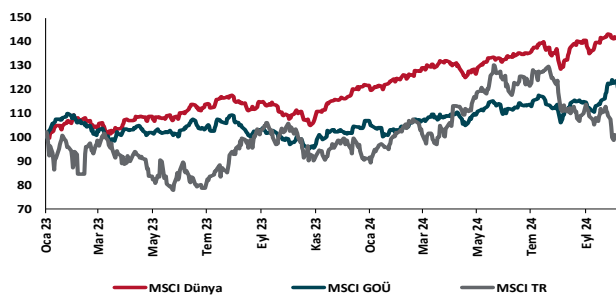
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

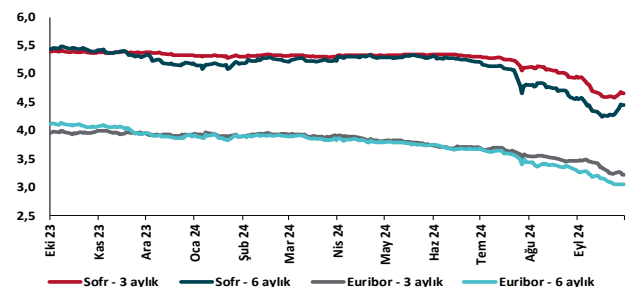
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

Küresel Göstergeler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.